

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 22 - שנת תשפ"ד גיליון "ויקהל" - כט' אדר א' תשפ"ד, 9 למרץ, 2024)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "ויקהל" – החמה מראש האילנות נסתלקה"

החמה מראש האילנות נסתלקה
בואו ונצא לקראת שבת המלכה
הנה היא יורדת הקדשה הברוכה
ועמה מלאכים צבא שלום ומנוחה.
בואי בואי המלכה!
שלום עליכם, מלאכי השלום.

מילים מופלאות אלה המתארות את רגעי הכניסה מן החול אל הקודש, נכתבו על ידי המשורר הלאומי חיים נחמן ביאליק, שראה בשבת יסוד מכוון של התרבות היהודית וכך כתב:

השבת היא המתנה הטובה והנעלה ביותר, שהנחילה אומתנו לבני האדם כולם. בלעדי השבת אינני מצייר לי תרבות אנושית אמיתית וקומה שלמה של צלם אלהים בעולם. כל מי שבא לארץ-ישראל מצפה למצוא כאן את השבת בתפארתה ובשלמותה, וחלול-שבת כל שהוא ברבים פוצע כל לב יהודי נאמן פצע אנוש לאין מרפא. השבת היא ששמרה על קיומנו בכל ימי הגלות, וכפית-טובה מאין כמוה היא לחללה בזדון ולפגוע בה כאן, בארץ-אבות, במקום יצירתה וגידולה הראשונים. חטא לאומי הוא שאין לו כפרה! אין אני מצייר לי בשום פנים חיים לאומיים שלמים בלי שבת שלמה. אל דמי לכם ואל שקט עד אשר לא תשיבו את השבת לכבודה ולהדרה, כימי עולם.¹

פרשתנו, פרשת ויקהל, פותחת בציווי על שמירת השבת: "שִׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן ל-ה'..." (שמות לה, ב), יום של שביתה ממלאכה.

ההלכה מגדירה מה **אסור** לעשות בשבת. הן בנושא השביתה ממלאכה (בפסוק בו פתחנו), והן בתחום התוכן - נושאי שיחה שאינם ראויים לשבת: "שלא יהיה דיבורך בשבת כדיבורך בחול" - ביזנס ופוליטיקה – אאוט.

ומן ה"לא תעשה" אל ה-עשה". הפסוק בו אנחנו פותחים את הקידוש בשבת בבוקר, אומר: **"וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֵם בְּרִית עוֹלָם"** (שמות לא, טו).

וקשה, המילה **"וְשָׁמְרוּ"** מתארת את הצד הפסיבי של השבת – את ההימנעות מעשיה. אם כך הדבר אז מהו הצד האקטיבי של העשיה עליו מדבר הפסוק במילה **"לַעֲשׂוֹת"!**

התשובה היא, שהתורה נותנת לנו כאן מרחב "נקיי" ופנוי ממלאכה, מעשיה ומחולין (כולל ניתוק מלא מן החדשות המדיה והרשתות החברתיות מן הקניות ומן הפלפון ועוד...) - מעין גליון נקי וחלק - מרחב של מנוחת הנפש והגוף. מרחב של יצירה רוחנית. והן – התורה והשבת, מזמינות

¹ אגרות ביאליק תרצ"ג, א' תכב, באתר פרויקט בן יהודה.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

אותנו "לעשות" - ליצור את השבת הרוחנית האישית הערכית שלנו (על פי ההלכה, כמובן). שבת של לימוד תורה, של עיסוק בנושאי תוכן יהודי ופרשת השבוע בראשם, בעיבוד האתגרים הרוחניים והחינוכיים בהם נתקלנו בשבוע שחלף ועוד ועוד.

זהו המימד של הקדושה אליו מתייחסת התורה בפסוק שהבאנו: "... וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ שִׁבְתֹּן לַה'..."

כאן המקום להעיר, כי בצד האיסורים שמנינו, תיקנו חז"ל גם עשייה חיובית של **כבוד ועונג** - "**לכבוד שבת**". כגון: טיפוח אישי ולבישת בגדים חגיגיים, סידור הבית ועריכת השולחן. ובהמשך, גם הדלקת הנרות וסעודות השבת המושקעות. פעולות "תומכות" התורמות לאוירה ומביאות לידי שמחה, הנאה, ועונג. אבל כאמור, את הקדושה, את ה"תוכן" אנחנו מוזמנים "לעשות" וליצור, על ידי עיסוק בתכנים ערכיים ורוחניים.

נחתום במכתבה של פרופסור נחמה לייבוביץ' ז"ל לחברתה מרים, בימי לימודיה באוניברסיטה בשנות השלושים בגרמניה.

"רבקה היקרה לי, שמת לב לכך שנאמר 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת?' **כלומר, השבת – יש לעשות אותה. בזה שאין כל מלאכה ובה שנמנעים מלחללה – עדיין אין עושים אותה**".

כשאת בבית ההורים, בבית ובקהילה, "השבת נופלת בחיקך מבלי שאת יגעה על כך". אבא הולך לבית הכנסת, אמא מדליקה נרות, אבא מקדש על היין וכו'. אבל כשאת יוצאת מחוץ לבית, רק אז את מגלה "כמה מחשבה – מחשבת השכל ומחשבת הלב – צריך להשקיע בזה", כדי "לעשות את השבת". לעשות וליצור, הן את האווירה והן את התוכן.

ומן הימים ההם, אל הזמן הזה...

בחודשים האחרונים נמצאים רבבות חיילי צה"ל בלחימה בחול ובשבת וביניהם שומרי שבת ומסורתיים רבים. מתברר כי אף בתנאי השדה הקשים, ניסו לוחמים רבים "לעשות" את השבת - ליצור "נקודה" של שבת בתוך הלחימה הקשה, למרות הכל. בין אם זה קידוש גדודי בקשר ובין אם אלה נרות שבת שהודלקו וכובו מיד, בגלל צלפי האויב.

וכך, הפסוק "לעשות את השבת", קיבל הפעם משמעות עמוקה יותר.

השיר בו פתחנו, מספר על השבת הברוכה היורדת אלינו. והשאלה היא, מה אנחנו "נעשה" בה.

והתשובה טמונה גם היא בגוף השיר: **בואו ונצא לקראת שבת המלכה**. בואו נצא ונהיה פעילים ואקטיביים ונעשה אנחנו את השבת' – את הרוח, והאווירה, את התוכן ואת הקדושה.

מרכת שבת טובה ומתפחה ליוצאה, אשה רוח

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**